

Klachten van ouderen in het hospice, maakt leeftijd verschil?

Het thema van de Internationale Dag van de Palliatieve Zorg (13 oktober) was dit jaar 'ouderen in de palliatieve fase'. Voor Academisch Hospice Demeter aanleiding om specifiek aandacht te geven aan het krijgen van inzicht in de klachten en problemen van oudere mensen die in de afgelopen jaren in Demeter zijn opgenomen. Vaak wordt aangenomen dat oudere en jongere mensen een andere soort zorg nodig hebben. Daarom hebben we ons de vraag gesteld of mensen van 70 jaar en ouder andere klachten en problemen hebben dan jongere mensen in de periode dat ze zijn opgenomen in Demeter.

Mensen die zijn opgenomen in Demeter vullen verschillende malen per week een zogenaamd 'klachtendagboek' in. Dit dagboek helpt de patiënt om te benoemen welke klachten worden ervaren en hoe ernstig die klachten zijn. Daarmee is het een hulpmiddel in het gesprek tussen de zorgverleners en patiënt om samen afspraken te maken over de beste zorg op dat moment. Die aandacht voor klachten en het goed begrijpen daarvan is van groot belang omdat uit onderzoek bekend is dat mensen die last hebben van veel klachten, ook wel symptomen genoemd, niet toe komen en dat wat er werkelijk nog toe doet in het resterende leven.

In totaal zijn van 147 patiënten (waarvan 58 mannen), opgenomen in het hospice in de periode van 2007 tot 2011, klachtendagboeken beschikbaar. Van deze patiënten waren 90 patiënten ouder dan 70 jaar toen zij in het hospice werden opgenomen, daarvan waren 20 patiënten ouder dan 85 jaar. We hebben dus een vergelijking kunnen maken tussen 57 mensen jonger dan 70 jaar en 90 ouderen.

We hebben daarbij gekeken naar het verschil in de beleving van 12 verschillende klachten: pijn, vermoeidheid, benauwdheid, misselijkheid, obstipatie, droge mond, slikproblemen, slapeloosheid, gebrek aan eetlust, angst en somberheid.

Er kwamen een paar verschillen naar voren:

- patiënten ouder dan 70 jaar hebben minder last van *benauwdheid* (55% versus 31%) en *angst* (35% versus 15%) dan jongeren ($p=0,013$)
- mensen ouder dan 85 jaar hebben van minder last van *misselijkheid* dan patiënten die jonger zijn ($p=0,04$)
- *droge mond* problemen komen bij patiënten van ouder dan 85 jaar minder voor (71% versus 47% $p=0,049$).

De last van klachten, we noemen dat symptoomlast, is altijd een individuele beoordeling van een patiënt. Wanneer we kijken naar de invloed van leeftijd op deze ervaringen blijkt deze invloed bij mensen opgenomen in Demeter heel gering te zijn, er komen slechts voor 4 klachten/symptomen verschillen naar voren. Dit bevestigt de resultaten die we uit eerder onderzoek hebben verzameld waarbij we ons dezelfde vraag stelden bij patiënten opgenomen in het UMC Utrecht.

Op dit moment bevestigen we daarom dat er geen aanleiding is om andere zorg aan te bieden aan mensen van verschillende leeftijdscategorieën. Het gaat in de zorg in de laatste levensfase om zorg op maat voor alle mensen. Oudere mensen hebben dus recht op dezelfde zorgvuldige en aandachtige zorg!